

Stálý výbor Evropské dohody o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely (T-AP)

Doporučení týkající se krůt
(poddruh *Meleagris gallopavo*)

přijaté Stálým výborem 21. června 2001
(V souladu s článkem 9 této Dohody, toto Doporučení
vstoupí v platnost 21. prosince 2001)

PREAMBULE

Stálý výbor Evropské dohody o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely;

S ohledem na odpovědnost podle článku 9 této Dohody za vypracování a přijetí doporučení smluvními stranám obsahující podrobná ustanovení pro provádění zásad stanovených hlavou I této Dohody na základě vědeckých poznatků týkajících se různých druhů zvířat;

Vědom si rovněž zkušeností získaných při provádění zásad pohody zvířat stanovených články 3-7 této Dohody;

Vědom si toho, že základní požadavky na dostatečnou pohodu hospodářských zvířat, včetně zdraví, spočívají v dobrém ošetřování a metodách chovu odpovídajících biologickým potřebám zvířat a vhodných faktorech prostředí tak, aby podmínky, v nichž jsou krůty chovány, splňovaly potřebu přiměřené výživy a metod krmení, volnosti pohybu, fyzického pohodlí a sociálního kontaktu; potřebu vykazovat normální chování při vstávání, ulehání, zaujímání poloh pro odpočinek a spánek, protřepávání křídel, chůzi, běhu, hřadování, čechránání peří, přijímání potravy, pití, kálení a močení, sociální interakci a dalším chování jako například popelení a snášení vajec; požadavek na ochranu před nepříznivými klimatickými podmínkami, poraněním, strachem a strádáním, nákazami a jinými chorobami či poruchami chování; jakož případně i jakékoli další požadavky zjištěné na základě získaných zkušeností a vědeckých poznatků;

Bera na zřetel, že ve světle získaných zkušeností a vědeckých poznatků o biologických potřebách krůt, některé metody chovu v současné době komerčně používané nesplňují biologické potřeby, a jejich výsledkem je tudíž nedostatečná pohoda zvířat;

Vědom si toho, že problémy týkající se pohody zvířat nastávají v případě nadměrné hustotě osazení a že toto je třeba naléhavě řešit.

Vědom si toho, že jsou již zavedeny chovné programy, které mají nepříznivý dopad na schopnost krůt vykazovat normální chování, a s vědomím, že další vývoj metod chovu a biotechnologie nesmí mít negativní dopad na pohodu zvířat, a především na zdraví krůt;

Maje na paměti, že prostředí a řízení chovu musí splňovat biologické potřeby zvířat spíše než se snažit „adaptovat“ zvířata na prostředí takovými postupy jako je mrzačení;

Bera tudíž na zřetel, že je třeba vyvíjet značné a neustálé úsilí směřující k úpravě stávajících systémů a metod chovu a řízení chovu, jakož i vyvinutí vyhovujících nových systémů a metod chovu a řízení chovu v souladu s touto Dohodou tak, aby mohly být splněny potřeby zvířat;

Maje na paměti, že je povinností Výboru znovu zvážit jakékoli doporučení, pokud se objeví důležité nové poznatky, a tudíž doporučuje všem smluvním stranám podporovat další výzkum s cílem optimálně využít nové metody k tomu, aby bylo zajištěno splnění potřeb krůt, a tedy jejich pohody, včetně zdraví;

Přijal následující doporučení týkající se krůt:

BIOLOGICKÉ CHARAKTERISTIKY KRŮT

a) Krůta domácí pravděpodobně pochází z jihomexické krůty (*Meleagris gallopavo gallopavo*) a její domestikaci zahájili přibližně před 2500 lety původní obyvatelé Severní Ameriky. Do Evropy byla krůta přivezena v průběhu šestnáctého století a v posledních 40 letech prošla intenzivním šlechtěním s cílem produkovat rychle rostoucí masné krůty. Většina komerčně chovaných krůt má bílé peří, ačkoli existují plemena s bronzovým a černým peřím.

b) Divoké krůty žijí v Severní Americe od Pensylvánie až po jižní Mexiko. Sedm poddruhů se vyskytuje v nejrůznějších biotopech, zahrnujících od lesů po planiny, a vyžaduje kryt pro hnízdění a stromy pro hřadování a ochranu před dravci. Většinu dne tráví na zemi hledáním potravy, vzletají pouze krátce a jsou nestěhovavé, avšak některé poddruhy se stěhují mezi oblastmi pro rozmnožování a zimovišti. Krůty jsou všežravé, živí se rostlinami, semeny, hmyzem a červy. Tělesná hmotnost divoké krůty se u jednotlivých poddruhů značně liší. U divokých i domácích krůt je výrazný sexuální dimorfismus. Například u poddruhu *Meleagris gallopavo gallopavo* průměrná tělesná hmotnost samce dosahuje 7,5 kg a samice 4 kg. Krůty jsou denní ptáci. Tam, kde jsou k dispozici stromy, většina divokých krůt v noci odpočívá na vrcholu vybraných stromů pro hřadování.

c) Sociální struktura divokých krůt je složitá. Divoké krůty vytvářejí soudržnou sociální strukturu a komunikují pomocí volání, taktálních prostředků a vizuálních projevů. V rámci jednotlivých skupin je vytvořena lineární sociální hierarchie. Podle ročního období samci a samice vytváří skupiny a podskupiny různé velikosti a funkce. Mimo období rozmnožování krůty a krocani žijí ve velkých samostatných hejnech (zimní hejna). Na jaře se tato hejna rozdělí do malých skupin dospělých samců (samčí skupiny) a větších skupin samic (nabízejících se k páření). S blížícím se obdobím rozmnožování si samci vytvářejí teritoria nebo oblasti pro předvádění. Samice začínají žít osamoceně a volně přecházejí z jednoho teritoria do druhého. Teritoriální samci lákají samice hlasovými projevy: hudrováním a pulmonárním odfukováním a prováděním složitých pohybů a rozvinutím ocasu do tvaru vějíře. V případě, že se spojí skupiny mladých samců, jejich projevy jsou synchronní, avšak pouze nejdominantnější samci se budou pářit. Navíc jednotliví vysoce agresivní samci mohou dominovat celé místní populaci. Krůty se přesunují mezi teritorii tak dlouho, dokud se nepřiblíží k samci a nevyprovokují páření. Poté si vybudují hnízda, avšak mohou se denně vracet a pářit se až do okamžiku, kdy jsou připraveny k sezení na vejcích. Snáší 8-15 vajec a na vejcích sedí 28 dní. Samice často vytvářejí „hnízdící skupiny“ (2-5 krůt) a líhnou se ve stejném hnízdě. Krůty a krůtata společně tvoří větší hejna (hejna z jedné snášky) a krůtata zůstávají s krůtou až do věku kolem 6 - 7 měsíců. Pokud páření nebylo úspěšné, samice vytvoří „hejna bez snášky“. Na podzim se dospělí samci a samice odděleně přesunou

do zimovišť a vytvoří nová „zimní hejna“. Nedospělí samci opouštějí „hejna z jedné snášky“ a zakládají své vlastní „zimní hejno“.

d) Krůty domácí, je-li jim k tomu dána příležitost, vykazují stejně širokou škálu aktivit spojených s péčí o povrch těla jako jejich předkové, včetně čechrání peří, zahrnující úpravu, čištění a celkovou údržbu struktury opeření zobákem nebo končetinami; natřásání a čepýření peří; protahování křídel; a popelení.

e) Krůty domácí si uchovaly většinu aspektů chování spojeného s tokem.

f) Krůty domácí si uchovaly typický vzorec příjmu potravy svých předků, který sestává z rozhrabávání půdy a ozobávání, následovaného ingescí a zabírá až 50% celkového času věnovaného činnostem. Zobák krůty je bohatě inervován a obsahuje kompletní soubor smyslových zakončení v oblasti těsně za špičkou zobáku. Tyto smyslové orgány jsou využívány při vyzobávání. Krůty domácí jsou méně aktivní než jejich předkové.

g) Krůty domácí si uchovaly řadu reakcí na ochranu před predátory, jako např. znehybnění, varovné volání, rychlý útěk před nebezpečím, odlétnutí či alespoň pokus o vzletnutí, a mohutný zápas v případě chycení. Takové reakce mohou být vyvolány nenadálými událostmi, především pak hlukem.

h) Krůty jsou často velice ochotné přiblížit se a zkoumat osoby, které vstoupí do hal pro krůty.

i) Některá těžká plemena krůty domácí mají potíže s prováděním některých prvků chování, např. létání, pohyb, čechrání peří, hřadování a páření, a to z důvodu nárůstu hmotnosti a změny tvaru těla.

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

1. Toto Doporučení se vztahuje na krůty (poddruh *Meleagris gallopavo*) chované pro produkci masa, chov či jakékoliv jiné hospodářské účely.
2. Zvláštní ustanovení obsažená v příloze k tomuto Doporučení jsou jeho nedílnou součástí.

Článek 2

Při zvažování způsobů chovu by se mělo pamatovat na biologické charakteristiky krůty (poddruh *Meleagris gallopavo*) uvedené v části „Biologické charakteristiky“.

Článek 3

Žádné krůty by neměly být odchyceny z volné přírody a chovány pro hospodářské účely, pokud nejsou používány výhradně do nukleového chovu.

OŠETŘOVÁNÍ A KONTROLA

Článek 4

1. Každý, kdo vlastní krůty, nebo má v dané době krůty na starosti (dále již „chovatel“) a každá osoba podílející se na chovu krůt musí, v souladu se svými povinnostmi, zajistit, aby byly podniknuty veškeré rozumné kroky k zajištění pohody všech krůt, včetně jejich zdraví.
2. Dostatečně dlouhé školení přiměřené jejich povinnostem, včetně praktických zkušeností, jakož i další školení se považuje za zásadní v případě osob podílejících se na chovu krůt.
3. Je třeba uvažovat o systému, na jehož základě by mohlo být vydáno, přinejmenším chovateli, osvědčení o způsobilosti schválené příslušnými orgány.
4. Všechny osoby (personál a chovatel) musí být vyškoleny k tomu, aby v naléhavých případech jednaly a reagovaly tak, aby zajistily, pokud je to možné, pohodu krůt.
5. O krůty se musí starat dostatečně početný personál s odpovídajícími znalostmi o krůtách a používaném systému chovu, aby byl schopen:
 - (a) rozpoznat, zda zdravotní stav krůt je dobrý či nikoli;
 - (b) rozpoznat, zda krůty dokáží normálně stát a pohybovat se
 - (c) porozumět důležitosti změn v chování
 - (d) zhodnotit vhodnost celkového prostředí pro pohodu krůt, včetně jejich zdraví.
6. Chytání krůt a manipulace s nimi by měly být provedeny opatrně a výhradně způsobilým vyškoleným personálem, který pracuje za přímého dohledu chovatele a v souladu s článkem 20.

Článek 5

1. Aby se vytvořil pozitivní vztah mezi člověkem a krůtou, musí k ní chovatel často, tiše ale na malou vzdálenost přistupovat od prvních dnů po vylíhnutí tak, aby krůty nebyly nežádoucím způsobem plašeny.
2. Mláďata by měla získat odpovídající zkušenost se způsobem chovu (např. konkrétními systémy krmení a napájení) a s podmínkami prostředí (např. přirozené světlo, podestýlka) tak, aby se byla schopna adaptovat na systém chovu, s nímž se později v životě setkají.

Článek 6

Krůty chované pro hospodářské účely nesmí být používány k dosažení jiných cílů, včetně veřejných vystoupení či předvádění, pokud by takové použití pravděpodobně poškodilo jejich pohodu, včetně jejich zdraví.

Článek 7

1. Hejno nebo skupina krůt musí být podrobeny důkladné prohlídce nejméně dvakrát denně, raději však častěji, tak, aby bylo možné zjistit zdraví hejna a jeho tělesnou kondici. Prohlídky krůt umístěných v oddělených prostorech musí být prováděny častěji. Pro účel této prohlídky musí být k dispozici zdroj světla dostatečně silný na to, aby každá krůta byla zřetelně vidět.

Takové prohlídky se provádí nezávisle na jakýchkoli kontrolách zařízení automatického dozoru.

2. Při důkladné celkové prohlídce hejna nebo skupiny krůt se zvláštní pozornost věnuje hlasovým projevům, pohybům, dýchání, tělesné kondici jako je například stav opeření, očí, kůže, zobáku, končetin, běháků a drápů; pozornost se také věnuje výskytu jakýchkoli poranění, přítomnosti vnějších parazitů, kvalitě trusu, spotřebě potravy a vody, přírůstkům a produkci vajec. Dále jsou krůty povzbuzovány k chůzi proto, aby bylo možné rozpoznat problémy končetin. Individuálně se vyšetřují ty krůty, u nichž se to na základě celkové prohlídky ukazuje jako nezbytné.

2. Pečlivě se sleduje mortalita, brakace, a pokud možno i morbidita a v případě potřeby se provádí veterinární prohlídka po porážce. O všech výsledcích se vedou záznamy.

Článek 8

1. Při prohlídce je třeba mít na paměti, že zdraví jedinci vykazují hlasové projevy a aktivitu odpovídající svému věku, plemeni nebo typu, mají jasné lesklé oko, dobrý postoj, čistou zdravou kůži, kvalitní opeření, dobře utvářený lalok, holeně a běháky, energické pohyby při nepatřičném vyrušení, normální chůzi a aktivně přijímají krmivo a vodu.

2. Pokud krůty zjevně nejsou v dobrém zdravotním stavu, mají potíže s chůzí, jsou poraněny nebo jeví takové příznaky chování jako například vzájemné vyklovávání peří, nadměrnou agresivitu nebo kanibalismus, musí chovatel neprodleně podniknout kroky ke zjištění příčiny a přijmout nápravné opatření. Jestliže opatření přijaté chovatelem není účinné, je třeba poradit se s veterinárním lékařem a v případě potřeby vyhledat jinou odbornou radu týkající se dalších technických faktorů. Zjistí-li se, že příčinou je faktor prostředí v produkční jednotce, u něhož není nezbytné provést okamžitou nápravu, je třeba tento faktor napravit po vyskladnění ustájovacích prostor a dalším naskladněním.

3. Poranění, nemocní nebo stresovaní jedinci musí být neprodleně ošetřeni a v případě potřeby odděleni od ostatního hejna a umístěni do oddělených prostor podle článku 11 odstavec 2, pokud veterinární lékař nenařídí jinak. Avšak každý jedinec, u něhož není pravděpodobné, že přežije, včetně jedinců, kteří nejsou schopni stát nebo přijímat potravu nebo pít, musí být brakován a nikoli umístěn do oddělených prostor a každý jedinec umístěný v odděleném prostoru, který při prohlídce nevykazuje zlepšení, musí být humánně usmrcen v souladu s článkem 25.

4. Veškeré jednotky by měly mít veterinární plán kontroly zdraví vypracovaný v písemné podobě.

OHRADY, BUDOVY A VYBAVENÍ

Článek 9

1. Při plánování výstavby nových ohrad nebo prostorů pro ustájení krůt nebo při úpravách stávajících ohrad nebo prostorů pro ustájení je třeba využít odborné poradenství týkající se otázek zdraví a pohody.

2. Nové metody chovu a nové návrhy vybavení nebo ustájení pro krůty by měly být

komplexně a objektivně testovány z hlediska pohody zvířat, včetně zdraví, a neměly by být komerčně používány, dokud nebudou shledány vyhovujícími v souladu s postupem stanoveným příslušným orgánem.

Článek 10

Při plánování výstavby nového ustájení pro krůty je nutné zvolit vhodné místo s ohledem na rizikové faktory vnějšího prostředí jako jsou hluk, světlo, vibrace, znečištění ovzduší a nepříznivé klimatické podmínky a predátoři. Pokud je to vhodné, je třeba využít přirozených vlastností terénu jako jsou stromy a keře k zajištění úkrytu před predátory a nepříznivými klimatickými podmínkami.

Článek 11

1. Návrh, konstrukce a údržba ohrad, budov a vybavení pro krůty mají být takové, aby:

- umožňovaly splnění základních biologických potřeb krůt, včetně zachování dobrého zdravotního stavu;
- vyloučily nevybavené prostředí
- dovolovaly, aby krůty byly chovány za takové intenzity světla, které nenarušuje normální chování a fyziologické funkce;
- nezpůsobovaly krůtám traumatická poranění;
- omezovaly rizika onemocnění a poruch projevujících se změnami chování;
- umožňovaly, bez obtíží, důkladnou prohlídku a usnadňovaly řízení chovu krůt;
- umožňovaly snadné udržení dobrých hygienických podmínek a dobré kvality vzduchu a zajišťovaly tepelně pohodlné prostředí pro krůty všech věkových skupin, zejména během období veder, s cílem vyloučení tepelných stresů;
- poskytovaly ochranu před predátory a před nepříznivými klimatickými podmínkami;
- omezily výskyt ostrých hran, výběžků a materiálů, které mohou být pro krůty škodlivé;
- umožňovaly prevenci a léčbu při výskytu vnitřních a vnějších parazitů.

2. K dispozici musí být přiměřený počet prostor pro oddělené umístění zvířat. Ty musí být vybaveny krmným a napájecím zařízením podle článku 12 odstavce 4 a hustota osazení musí být nízká.

3. Je třeba vyvinout úsilí, aby krůtám bylo poskytnuto vhodné vybavení k tomu, aby měly možnost projevit nejružnější chování popsané v části „Biologické charakteristiky“. Především jim musí být poskytnuty materiály a prostředky – např. balíky slámy, hřadovací místa – které podporují aktivitu a průzkumné chování, omezují chování vedoucí k poranění a umožňují zvířatům uniknout před agresory.

Článek 12

1. V ustájecích prostorech pro krůty musí být podlahy navrženy a vyrobeny z takového materiálu, aby nebyly příčinou nepohodlí, strádání či poranění ptáků. Podlaha musí poskytovat dostatečnou plochu k tomu, aby všichni jedinci mohli odpočívat zároveň, a musí být pokryta vhodnou podestýlkou. Perforované podlahy nejsou povoleny, povoleny jsou však nad odtoky v blízkosti napájecích zařízení.

2. V případě krůt držených za účelem chovu, musí být k dispozici odpovídající počet vhodně navržených prostor pro hnízda, které chrání ptáky v hnízdech před vstupem ostatních ptáků.
3. Krůty se nesmí chovat v klecích.
4. Krmné a napájecí zařízení musí být navrženo, zkonstruováno, umístěno, obsluhováno a udržováno tak, aby:
 - se omezila kontaminace krmiva a vody a rozlévání vody s cílem vyloučit zhoršení kvality podestýlky pod napájecími žlaby;
 - k nim všichni jedinci měli dostatečný přístup a nedocházelo k nežádoucímu soupeření mezi jedinci;
 - nezpůsobovalo poranění ptáků nebo k němu nevedlo;
 - fungovalo za všech klimatických podmínek;
 - mohla být monitorována spotřeba vody, a v případě potřeby krmiva.
5. Budovy pro ustájení ptáků musí být zkonstruovány a udržovány tak, aby se minimalizovalo jakékoli riziko požáru. Použité materiály musí být ohnivzdorné nebo opatřeny ochranným ohnivzdorným nátěrem; musí být přijata veškerá odpovídající opatření umožňující podniknout okamžité kroky na ochranu zvířat, např. instalace požárního poplašného systému, zajištění hasicích přístrojů. Elektrické zařízení a instalace musí být řádně udržovány.

ŘÍZENÍ CHOVU

Článek 13

1. Při vytváření nebo obnovování hejna by se výběr linie měl řídit snahou o omezení problémů pohody zvířat.
2. Vzájemné klovaní způsobující poranění může u krůt představovat významný problém. K faktorům, které by mohly zajistit prevenci či alespoň snížení tohoto problému na minimum, patří: výběr linie, kvalita světla, včetně doplňkového ultrafialového světla, vizuální bariéry jako například slisované balíky slámy nebo jiné obohacení.
3. Velikost prostoru pro krůty se stanoví s ohledem na jejich věk, pohlaví, živou hmotnost, zdravotní stav a jejich potřebu volného pohybu a projevů normálního sociálního chování a musí krůtám umožňovat:
 - stát v normální pozici
 - bez obtíží se otáčet
 - provádět normální pohyby při vyměšování
 - třepat a mávat křídly
 - projevovat normální chování při čechrání peří
 - vykazovat normální sociální interakce
 - provádět normální pohyby při přijímání potravy a napájení
 - běhat alespoň v průběhu prvních pěti týdnů, a
 - uniknout agresorům.

Velikost skupiny musí být taková, aby nevedla k poruchám chování či jiným poruchám nebo poraněním.

4. Dostatečná podestýlka musí být poskytnuta a udržována v suchém, drolivém stavu, aby se krůty mohly udržovat v čistotě a popelit se, obohatit si prostředí, omezit abnormální chování a zdravotní problémy, zejména pak poranění běháku, končetin a zranění prsní svaloviny.

Článek 14

1. Pokud jsou krůty chovány uvnitř bez volného přístupu do vnější ohrady, ustájovací prostory musí být takové, aby teplota prostředí, proudění vzduchu, relativní vlhkost, prašnost a další atmosférické podmínky neovlivňovaly nepříznivě pohodu krůt, zejména pak jejich zdravotní stav. Hustota osazení při vytváření skupin se musí řídit kapacitou větrání v budovách tak, aby se udržely přiměřené teploty prostředí a nedocházelo k přehřívání, především během horkého počasí. V případě extrémně vysokých teplot je třeba přijmout další odpovídající opatření, například chlazení budov.

2. Systém větrání a zařízení pro skladování a manipulaci se stelivem a trusem musí být navržen, udržován a řízen tak, aby krůty nebyly vystavovány nebezpečným hladinám plynů jako je například amoniak, sirovodík, oxid uhličitý nebo oxid uhelnatý v koncentracích působících ptákům nepohodlí či poškození zdraví.

3. Pokud pohoda, včetně zdraví, zvířat závisí na automatických nebo dalších mechanických systémech větrání, je třeba nainstalovat účinný poplašný systém a zařídit stálé přiměřené větrání při výpadku proudu.

4. V každém hospodářství je třeba sestavit seznam opatření, která mají být podniknuta v naléhavých případech, včetně evakuačního plánu krůt vhodného pro používaný systém chovu. Tento seznam musí být umístěn na viditelném místě. Pokud je třeba budovy uzamykat, musí být přijata opatření umožňující okamžitý vstup do budovy za mimořádných okolností.

5. V případě volného výběhu musí být zajištěn volně přístupný přístřešek určený k ochraně zvířat před nepříznivými klimatickými podmínkami. Tento přístřešek musí být dostatečně velký, aby pojal všechny krůty najednou, a jeho podlaha musí být udržována v suchu.

6. V systémech volného výběhu, v nichž existuje riziko kontaminace půdy organismy, které by mohly poškodit zdraví krůt, toto riziko musí být sníženo na minimum, například pomocí střídavě používaných uzavřených výběhů.

7. Přesuny krůt z místa na místo je třeba provádět v klidu a pomalu.

Článek 15

Pokud je to možné, úroveň hluku musí být snížena na minimum a je třeba se vyhnout neustálému a náhlému hluku. Ventilátory, krmné automaty a další zařízení musí být zkonstruovány, umístěny, obsluhovány a udržovány tak, aby způsobovaly co nejmenší hluk, jak přímo uvnitř ustájovacích prostorů, tak nepřímo přenosem přes budovu samotného ustájovacího prostoru.

Článek 16

1. Ve všech budovách musí být intenzita světla dostatečná k tomu, aby na sebe krůty navzájem viděly a byly zřetelně vidět, aby mohly zrakem prozkoumávat své okolí a vyvíjet

normální aktivity. Minimální úroveň osvětlení by měla být 10 luxů v úrovni očí krůt, měřeno jako průměr ve třech na sebe kolmých rovinách. Pokud je to možné, bude zajištěno přirozené světlo. V takovém případě by osvětlovací otvory měly být rozmístěny tak, aby byl ustájecí prostor osvětlen rovnoměrně. Snížení intenzity světla je možné použít jako nouzové opatření, pouze pokud dochází k významnému množství vzájemného klovaní způsobujícího poranění.

2. Světelný režim musí předcházet vzniku zdravotních problémů a problémů chování. Proto se po přizpůsobení krůt at používanému systému ustájení, tento režim musí řídit 24-hodinovým cyklem s nepřerušovanými periodami tmy a světla, dle doporučení 8 hodinovými, nikoli však méně než 4 hodinovými.

3. Aby se vyloučilo poranění ptáků, během zhasínání a rozsvěcování světla by mělo dojít k periodě postupného stmívání.

Článek 17

1. Všechny krůty musí mít každodenně odpovídající přístup ke vhodnému, výživnému, vyrovnanému a hygienicky nezávadnému krmivu a neustále k odpovídajícímu množství kvalitní vody. U jedinců, kteří mají potíže s příjmem krmiva nebo vody, je třeba přijmout vhodná opatření podle článku 8 odstavec 2.

2. Kromě naléhavých případů je třeba vyvarovat se náhlých zásadních změn typu nebo kvality krmiva a krmných postupů. Je zakázáno používat metody krmení a krmná aditiva způsobující krůtám poranění nebo strádání.

3. Ustanovení odstavce 2 neplatí v případě léčebných nebo profylaktických opatření provedených dle pokynů veterinárního lékaře.

4. Zvířatům nesmí být podávány jiné látky než látky podávané pro léčebné nebo profylaktické účely, pokud nebylo prokázáno na základě vědeckých poznatků a získaných zkušeností, že tato látka nemá škodlivý účinek na pohodu zvířat, včetně jejich zdraví.

5. Rutinní používání léků jako součásti systému řízení chovu jako náhrada za špatné hygienické podmínky nebo praktiky chovu nebo zamaskování příznaků nedostatečné pohody, jako např. bolesti nebo strádání, je nepřijatelné.

Článek 18

1. Všechna automatická nebo další mechanická vybavení, na nichž závisí pohoda krůt, musí být nejméně jedenkrát denně kontrolována. Zjištěné závady musí být neprodleně odstraněny nebo, pokud to není možné, je třeba podniknout vhodná opatření k tomu, aby až do odstranění závady byla zajištěna pohoda krůt.

2. Je třeba vést záznamy o hustotě osazení, spotřebě krmiva a vody, denních nejvyšších a nejnižších teplotách, kontrolách zařízení, poplašných systémů a hasicích přístrojů a jakékoli další provedené údržbě.

Článek 19

Pokud se provádí umělá inseminace, musí ji provádět s patřičnou péčí pouze způsobilý, vyškolený personál, který použije pouze krůty v dobré tělesné kondici.

Článek 20

1. Je třeba zkoordinovat dobu vyskladnění a plánovanou dobu porážky na jatkách tak, aby se co nejvíce zkrátila doba pobytu krůt v kontejnerech.
2. Krůty musí mít přístup k vodě až do okamžiku nakládky.
3. Před vyskladněním ohrad nebo hal je nutno odstranit potenciálně nebezpečné příslušenství. Zvláštní péči je třeba věnovat přesunu krůt v rámci ohrady nebo haly či při přesunu z nich tak, aby nedošlo k poranění krůt vybavením či v průběhu manipulace. Pokud je to možné, manipulace musí být omezena na minimum.
4. Při chytání krůt je třeba vyvarovat se vyvolání paniky a následných poranění nebo úhynu krůt udušením.
5. Při chytání či nošení krůt může dojít k prudkému zápasu a je třeba věnovat pozornost tomu, aby se vyloučilo narážení hlavy nebo křídel do pevných předmětů, obzvláště při prostrkování krůt otvorem kontejnerů, které by vždy měly být dostatečně velké, aby nedocházelo k poranění krůt, které do nich mají být vloženy, nebo ke zbytečnému stresu. Je třeba používat pouze kontejnery s velkými otvory.

Krůty by neměly být zdvihány pouze za jednu nohu. Pokud jsou krůty nošeny, měly by být nošeny jednotlivě, za pomoci metod odpovídajících jejich velikosti a hmotnosti. Malé krůty by měly být drženy za obě nohy nebo by měly být opřeny o paži a tělo osoby provádějící odchyt. Větší jedinci by měli být nošeni za jednu nohu a úhlopříčně položené křídlo. Měli by být nošeny hlavou nahoru vyjma krátkých časových úseků, kdy jsou nadzdvihávány. Krůty by neměly být rozhoupány a vhozeny do kontejnerů nebo do nich shozeny.

6. Nezpůsobilí jedinci, i když dosáhli porážkové hmotnosti, nesmí být posláni na porážku. Jakýkoli jedinec, který není schopen stát na obou nohách, nesmí být transportován, ale musí být humánně usmrcen na farmě v souladu s ustanoveními článku 25.
7. Vzdálenost, na kterou jsou krůty přenášeny či kterou musí ujít, musí být co nejvíce zkrácena, například přistavením kontejnerů co nejbližší ke krūtám nebo použitím dopravních pásů.
8. Kontejnery nesmí být přeplněny a musí být dobře větrány. Během pobytu v kontejnerech musí být krůty chráněny před nepřízní počasí a extrémně vysokými či nízkými teplotami.

Článek 21

1. Ty části ustájovacích prostorů, s nimiž krůty přicházejí do styku, se důkladně vyčistí a vydezinfikují pokaždé po vyskladnění a před dalším naskladněním. Po dobu ustájení zvířat se ustájovací prostory, ohrady a veškeré vybavení, včetně napájecího zařízení vodu, udržuje v uspokojivé čistotě.
2. Jakýkoli uhynulý jedinec musí být bezodkladně odstraněn z hejna.

Článek 22

Pokud hrozí nebezpečí útoku predátory, je třeba přijmout opatření ke snížení tohoto rizika v souladu s národními zákony a dalšími právními nástroji na ochranu zvířat nebo na ochranu ohrožených druhů.

ZMĚNY GENOTYPU

Článek 23

1. Chov nebo chovné programy, které způsobují nebo s největší pravděpodobností způsobí utrpení nebo poškození rodičů nebo jejich potomstva, se nesmí používat. Zejména linie krůt s genotypem pozměněným na produkci nebudou chovány za podmínek komerčních chovů, pokud nebylo vědeckými studiemi prokázáno, že krůty mohou být drženy za těchto podmínek, aniž by to mělo škodlivý účinek na jejich pohodu, včetně zdraví a aspektů chování.
2. Chovné programy by měly věnovat přinejmenším, stejnou pozornost kritériím přispívajícím ke zlepšení pohody krůt, včetně jejich zdraví, jako produkčním kritériím. Proto je třeba podpořit ochranu nebo vývoj plemen nebo linií zvířat, které by omezily či zmenšily problémy pohody zvířat spojené například s agresivitou, vyklováváním peří, pářením nebo poruchami pohybového aparátu.

ZMĚNY FENOTYPU

Článek 24

1. Pro účely tohoto Doporučení se za „mrzačení“ považuje postup provedený pro jiné než léčebné účely a působící poškození nebo ztrátu citlivé části těla nebo změnu struktury kostí.
2. Mrzačení krůt je obecně zakázáno; Budou přijata opatření, vylučující potřebu takových postupů změnou nevhodných faktorů prostředí nebo systémů řízení chovu, obohacením prostředí a volbou vhodných plemen a linií krůt.

Jestliže tato opatření dostatečně nepředcházejí poranění klováním, příslušný orgán může učinit výjimky z tohoto obecného zákazu pouze pokud jde o:

- odstranění nejvýše jedné třetiny horní čelisti, měřeno od špičky zobáku k nozdrám, nebo zkrácení špiček obou čelistí v průběhu prvních 10 dnů života;
- a zkrácení zobáku po deseti dnech života, které může být provedeno pouze z veterinárních důvodů a tehdy pouze veterinárním lékařem nebo za dohledu veterinárního lékaře, pokud to připouští národní legislativa.

Při krácení zobáku se s krůtami manipuluje opatrně a ručně. V každém případě krůty musí být schopny normálně přijímat potravu a použitá metoda musí co nejvíce snižovat rizika opětovného růstu a poškození živé tkáně.

3. Jedinci, kterým byl zkrácen zobák, musí být chováni v podmínkách výrazně jasnějšího osvětlení.

4. Osoby provádějící mrzačení musí být řádně vyškoleny a způsobilé, zejména proto, aby se vyloučilo nadměrné zkrácení zobáku.

Příslušný orgán bude uvažovat o kontrolách, aby zajistil, že nedojde k nadměrnému krácení zobáků.

5. Výjimky z obecného zákazu mrzačení učiněné v souladu s odstavcem 2 budou pravidelně přezkoumávány každou stranou zainteresovanou na stanovení toho, zda mají být zachovány či nikoliv. Stálý výbor bude pravidelně informován o pokroku dosaženém v tomto ohledu.

USMRCOVÁNÍ V NALÉHAVÝCH PŘÍPADECH

Článek 25

1. Pokud jsou krůty nemocné či poraněné v takovém rozsahu, že léčba již není možná a přeprava by způsobila další utrpení, musí být usmrceny na farmě. Toto musí být provedeno bez vyvolání nepřiměřené bolesti, rozrušení nebo jiných forem strádání a bezodkladně osobou obeznámenou s metodami usmrcování, kromě naléhavých případů, kdy tato osoba není okamžitě k dosažení.

2. Použité metody bud':

- a) způsobí okamžitou ztrátu vědomí a smrt, nebo
- b) rychle způsobí ztrátu citlivosti zvířete k bolesti a strádání na dobu, než nastane smrt, nebo
- c) vyvolají smrt zvířete v anestézii nebo zvířete účinně omráčeného.

Usmrcení utopením nebo udušením nebude povoleno.

Metody, které mohou být použity k usmrcení nechtěných krůt a embryí v líhních, jsou uvedeny v příloze.

3. Osoba odpovědná za usmrcení je povinna zajistit, aby u každého jedince byly splněny požadavky odstavce 2, a přesvědčit se, že zvíře je mrtvé.

VÝZKUM

Článek 26

Smluvní strany podpoří výzkum rozvoje:

- chovných systémů, které respektují biologické potřeby krůt. Studie by se měly zabývat především vzájemnými vztahy mezi velikostí skupiny, hustotou osazení, intenzitou světla, vzorcem a kvalitou a obohacením prostředí, jakož i dopady těchto faktorů na pohodu zvířat;
- dokonalejších systémů pro manipulaci s velkým počtem krůt a těžkými liniemi,

- metod posílení kostry a pohybového aparátu a funkce srdce/plic související s vysokým denním přírůstkem živé váhy.

DOPLŇKOVÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Toto Doporučení bude revidováno do 5 let po nabytí platnosti a v případě potřeby novelizováno zejména v souladu se všemi dostupnými novými vědeckými poznatky a získanými praktickými zkušenostmi.

PŘÍLOHA: USMRCOVÁNÍ NECHTĚNÝCH KRŮŤAT A EMBRYÍ V LIHNÍCH

1. Krůťata, která nejsou určena k chovu, budou co nejdříve usmrcena, v každém případě do 24 hodin věku.
 2. Krůťata by měla být usmrcena speciálně navrženým vybavením schváleným pro tento účel v souladu s národní legislativou a provozovaným tak, aby během jeho provozu bylo zaručeno okamžité usmrcení všech krůťat, a to i v případě jejich velkého množství.
 3. Použity mohou být pouze plyny nebo směsi plynů, které během používání nevyvolávají respirační stres. Tento postup musí být v souladu s článkem 25 a povolen národní legislativou.
- Je třeba přijmout opatření k zajištění rychlé smrti a k vyloučení udušení pod jinými ptáky tím, že jsou krůťata umístěna do jedné vrstvy a jsou monitorovány koncentrace plynů.
4. Aby se okamžitě usmrtila všechna živá embrya, veškerý odpad z líhní musí být bezodkladně ošetřen mechanickým vybavením a jakékoli živé embryo musí být bezodkladně usmrceno v souladu s článkem 25.